

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 24. maja 2016*

„Predhodno odločanje — Nujni postopek predhodnega odločanja — Policijsko in pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah — Okvirni sklep 2002/584/PNZ — Evropski nalog za prijetje — Člen 4a(1) — Postopki predaje med državami članicami — Pogoji za izvršitev — Razlogi za fakultativno neizvršitev — Izjeme — Obvezna izvršitev — Kazen, izrečena v odsotnosti — Pojma ‚osebno vabilo‘ in ‚uradna vročitev na drug način‘ — Avtonomna pojma prava Unije“

V zadevi C-108/16 PPU,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Rechtbank Amsterdam (prvostopenjsko sodišče v Amsterdamu, Nizozemska) z odločbo z dne 24. februarja 2016, ki je prispela na Sodišče istega dne, v postopku v zvezi z izvršitvijo evropskega naloga za prijetje, izdanega zoper

Pawła Dworzeckega,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, A. Arabadžiev, K. Likurgos, E. Juhász in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. aprila 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Pawła Dworzeckega J. Dobosz in A. de Boon, odvetnika,
- za nizozemsko vlado M. Bulterman, M. Noort in B. Koopman, agentke,
- za poljsko vlado J. Sawicka in M. Pawlicka, agentki,
- za vlado Združenega kraljestva V. Kaye, agentka, skupaj z J. Holmesom, barrister,
- za Evropsko komisijo R. Troosters in S. Grünheid, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 11. maja 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4a(1) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34), kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL L 81, str. 24, v nadaljevanju: Okvirni sklep 2002/584).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka v zvezi z izvršitvijo evropskega naloga za prijetje, ki ga je izdalo Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (regionalno sodišče v Zieloni Górze, Poljska) zoper Pawła Dworzeckiego, na Nizozemskem.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 5 in 7 Okvirnega sklepa 2002/584 je navedeno:

„(5) [...] [U]vedba novega poenostavljenega sistema predaje osumljenih ali obsojenih oseb zaradi kazenskega pregona ali izvršitve kazni omogoča, da se odpravijo sedaj zapleteni in zamudni postopki izročitve. [...]“

[...]

(7) Ker cilja o nadomestitvi sistema večstranske izročitve oseb, ki se je oblikoval na podlagi Evropske konvencije o izročitvi z 13. decembra 1957, ni mogoče zadostno uresničiti z enostranskim delovanjem držav članic in ga je torej, zaradi njegovega obsega in učinkov, lažje uresničiti na ravni Unije, lahko Svet sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji in člena 5 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. V skladu z načelom proporcionalnosti, kakor je predstavljeno v slednjem členu, ta okvirni sklep ne presega okvirov tega, kar je potrebno za uresničitev tega cilja.“
- 4 Člen 1 Okvirnega sklepa 2002/584, naslovljen „Opredelitev evropskega naloga za prijetje in obveznost njegove izvršitve“, določa:

„1. Evropski nalog za prijetje je sodna odločba, ki jo izda država članica z namenom prijetja in predaje zahtevane osebe s strani druge države članice z namenom uvesti kazenski postopek ali izvršiti kazen zapor ali ukrep, vezan na odvzem prostosti.

2. Države članice izvršijo vsak evropski nalog za prijetje na osnovi načela medsebojnega priznavanja in v skladu z določbami tega okvirnega sklepa.

3. Ta okvirni sklep ne spreminja obveznosti, ki izhajajo iz spoštovanja temeljnih pravic in temeljnih pravnih načel iz člena 6 [EU].“

5 V Okvirnem sklepu 2009/299 so navedeni razlogi za zavrnitev izvršitve evropskega naloga za prijetje, če zadevna oseba na sojenju ni bila osebno navzoča. V uvodnih izjavah 1, 2, 4, od 6 do 8 in 14 tega sklepa je navedeno:

„(1) Pravica obtoženca, da je osebno navzoč na sojenju, je zagotovljena s pravico do poštenega sojenja iz člena 6 Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kakor jo razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice. Prav tako je Sodišče določilo, da pravica obtoženca do tega, da je osebno navzoč na sojenju, ni absolutna ter da se lahko obtoženec pod nekaterimi pogoji po lastni volji izrecno ali molče, vendar nedvoumno, odpove tej pravici.

(2) Vprašanja odločb, izdanih v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča, različni okvirni sklepi o izvajanju načela vzajemnega priznavanja pravnomočnih sodnih odločb ne obravnavajo enotno. Ta raznolikost bi lahko otežila delo pravnikov in ovirala pravosodno sodelovanje.

[...]

(4) Zato je treba določiti jasne in skupne razloge za zavrnitev priznanja odločb, izdanih v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča. Namen tega okvirnega sklepa je natančneje določiti opredelitev skupnih razlogov, ki bi izvršitvenemu organu omogočili, da izvrši odločbo kljub temu, da oseba ni bila navzoča na sojenju, pri tem pa v celoti spoštuje njeno pravico do obrambe. Ta okvirni sklep ni namenjen urejanju oblik in načinov ter procesnih zahtev, ki se uporabijo za doseganje rezultatov, opredeljenih v tem okvirnem sklepu, saj se za njihovo določitev uporabljajo nacionalna prava držav članic.

[...]

(6) Določbe tega okvirnega sklepa, ki spreminjajo druge okvirne sklepe, določajo pogoje, pod katerimi se priznanje in izvršitev odločbe, izdane v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča, ne bi smela zavrniti. Ti pogoji so alternativni; če je eden izmed pogojev izpolnjen, odreditveni organ z izpolnitvijo ustrezne rubrike evropskega naloga za prijetje ali potrdila, priloženega drugim okvirnim sklepom, jamči, da so bile ali bodo izpolnjene zahteve, ki naj bi zadostovale za izvršitev odločbe na podlagi načela vzajemnega priznavanja.

(7) Priznanje in izvršitev odločbe, izdane v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča, se ne bi smela zavrniti, če je bila oseba osebno povabljen in s tem obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, ki se je zaključilo z odločbo, ali če je bila zadevna oseba kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem. V zvezi s tem se razume, da bi morala biti zadevna oseba o tem obveščena ‚pravočasno‘, kar pomeni dovolj zgodaj, da se je lahko udeležila sojenja in učinkovito uveljavila svojo pravico do obrambe.

(8) Pravico obtoženca do poštenega sojenja zagotavlja Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kakor jo razlaga Evropsko sodišče za človekove pravice. Ta pravica zajema pravico zadevne osebe, da je osebno navzoča na sojenju. Da pa lahko zadevna oseba uveljavlja to pravico, mora biti seznanjena s predvidenim sojenjem. Po tem okvirnem sklepu bi morale države članice osebo seznaniti s sojenjem v skladu z nacionalno zakonodajo, pri čemer se razume, da je treba pri tem upoštevati zahteve iz navedene konvencije. V skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice pa bi lahko pri ugotavljanju, ali je bil način obveščanja ustrezen, da se je oseba seznanila s sojenjem, posebno pozornost po potrebi namenili tudi prizadevanju zadevne osebe, da prejme informacije, ki so nanjo naslovljene.

[...]

(14) Ta okvirni sklep je omejen na natančnejšo opredelitev razlogov za zavrnitev priznanja iz instrumentov, ki izvajajo načelo vzajemnega priznavanja. Zato imajo na primer določbe v zvezi s pravico do ponovnega sojenja področje uporabe, ki je omejeno na opredelitev teh razlogov za zavrnitev priznanja. Te določbe niso namenjene usklajevanju nacionalnih zakonodaj. Ta okvirni sklep ne posega v prihodnje instrumente Evropske unije, katerih cilj je približevanje zakonodaje držav članic na področju kazenskega prava.“

6 Člen 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 je bil vanj vstavljen s členom 2 Okvirnega sklepa 2009/299 in nosi naslov „Odločbe, izdane na podlagi sojenja, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča“. Ta člen določa:

„Izvršitveni sodni organ lahko prav tako zavrne izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, če oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, razen če je v evropskem nalogu za prijetje navedeno, da je bila oseba v skladu z dodatnimi procesnimi zahtevami, določenimi v nacionalnem pravu odreditvene države članice:

(a) pravočasno

(i) osebno povabljen in tako obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, ki se je zaključilo z odločbo, ali če je bila zadevna oseba dejansko kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem,

in

(ii) obveščena, da se odločba lahko izreče, če se sojenja ne udeleži,

[...]“

Nizozemsko pravo

7 Okvirni sklep 2002/584 je bil v nizozemsko pravo prenesen z Overleveringswet (zakon o predaji, v nadaljevanju: OLW). Člen 12 tega zakona določa:

„Predaja ni dovoljena, če je evropski nalog za prijetje izdan za izvršitev sodbe, obtoženec pa ni bil osebno navzoč na sojenju, ki se je zaključilo z navedeno sodbo, razen če je v evropskem nalogu za prijetje navedeno, da je v skladu s procesnimi zahtevami odreditvene države članice:

(a) obtoženec bil pravočasno osebno povabljen ter tako obveščen o predvidenem datumu in kraju sojenja, ki se je zaključilo z odločbo, ali je bil dejansko kako drugače uradno obveščen o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bil seznanjen z načrtovanim sojenjem in je bil obveščen, da se odločba lahko izreče, če se sojenja ne udeleži, ali

[...]“

8 Točka D priloge 2 k OLW, naslovljene „Vzorec evropskega naloga za prijetje iz člena 2(2) OLW“, ustreza točki (d) Priloge k Okvirnemu sklepu 2002/584.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 9 Officier van justitie bij de rechtbank (državni tožilec pri sodišču) je 30. novembra 2015 pri Rechtbank Amsterdam (prvostopenjsko sodišče v Amsterdamu, Nizozemska) vložil zahtevo za izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki ga je 4. februarja 2015 izdalo Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (okrožno sodišče v Zieloni Górze, Poljska).
- 10 Ta evropski nalog za prijetje se nanaša na prijetje in predajo P. Dworzeckega, poljskega državljana s prebivališčem v Haagu (Nizozemska), zaradi izvršitve treh kazni zapora v trajanju dveh let, osmih mesecev in šestih mesecev na Poljskem. Zadnji dve kazni morata biti prestani v celoti, medtem ko mora P. Dworzecki v zvezi s prvo kaznijo prestatati še sedem mesecev in 12 dni zapora. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša zgolj na predajo za namene izvršitve druge kazni zapora.
- 11 V zvezi z zadnjo kaznijo je v točki D navedenega evropskega naloga za prijetje navedeno, da oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo s sodbo, s katero je naložena navedena kazen. Odreditveni pravosodni organ je zato označil točko 1(b) pod točko D obrazca evropskega naloga za prijetje, ki ustreza točki 3.1(b) pod točko (d) obrazca, priloženega k Okvirnemu sklepu 2002/584 in ki se uporabi za primere, ko „oseba ni bila osebno povabljen, temveč je bila kako drugače dejansko uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila zadevna oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem, obveščena pa je bila tudi, da se odločba lahko izreče, če se sojenja ne udeleži“.
- 12 Iz naslova informacij o tem, kako je bil zadevni pogoj izpolnjen, ki jih je treba navesti pod točko 4 oddelka (d) navedenega obrazca, je v tem evropskem nalogu za prijetje v angleščini pojasnjeno:
- „Vabilo je bilo poslano na naslov, ki ga je Paweł Dworzecki navedel kot naslov za vročanje, sprejela pa ga je polnoletna oseba, ki prebiva na tem naslovu, to je ded Pawła Dworzeckega, v skladu s členom 132 zakonika o kazenskem postopku, ki določa, da mora biti, če je naslovnik odsoten, [...] procesni akt vročen polnoletnemu članu gospodinjstva naslovnika, če pa je polnoletni član gospodinjstva odsoten, se procesni akt lahko vroči tudi lastniku ali hišniku ali vodi vasi, pod pogojem, da se te osebe zavežejo, da bodo vročeni akt izročile naslovníku“. Na isti naslov je bila poslana tudi kopija sodbe, ki jo je sprejela polnoletna oseba, ki prebiva na tem naslovu. Paweł Dworzecki je poleg tega priznal krivdo in vnaprej sprejel kazen, ki jo je predlagalo tožilstvo.“
- 13 Predložitveno sodišče navaja, da je nizozemsko pravo o prenosu člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 že razlagalo tako, da je treba izpolnjenost pogojev iz točk od (a) do (d) te določbe preizkusiti ob upoštevanju prava odreditvene države članice. Tako zlasti v primeru, da je bilo vabilo izročeno članu gospodinjstva osebe, za katero se zahteva predaja, ne bi uporabilo razloga za neizvršitev, ki je določen v členu 12 OLW.
- 14 Vendar se predložitveno sodišče sprašuje, ali je takšna razlaga nacionalnega prava skladna s členom 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584. Meni namreč, da je zakonodajalec Unije z dikcijo „v skladu z dodatnimi procesnimi zahtevami, določenimi v nacionalnem pravu odreditvene države članice“, ki je navedena pred seznamom točk od (a) do (d) člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584, želel s pridevnikom „dodatnimi“ zlasti poudariti, da Okvirni sklep 2009/299 ni namenjen usklajevanju pravnih ureditev držav članic na področju kazenskega postopka, kar zadeva zamudne sodbe na splošno, in natančneje, načina vabljenja v kazenskih zadevah, ampak zgolj določitvi skupnih razlogov za zavrnitev priznanja odločb, izdanih v kazenskih zadevah v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča. Iz tega bi sledilo, da izrazi v točkah od (a) do (d) člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 pomenijo avtonomne pojme prava Unije.
- 15 V zvezi z razlago teh pojmov predložitveno sodišče meni, da pogoji iz točke (a) člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 v obravnavani zadevi niso izpolnjeni, ker ni izkazano, da je bil P. Dworzecki dejansko uradno seznanjen z informacijami glede datuma in kraja sojenja.

- 16 Poleg tega predložitveno sodišče poudarja, da bi bila lahko razlaga člena 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584, ki jo predlaga, strožja kot zahteve, ki izhajajo iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice v zvezi s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu. Zadnjenavedeno sodišče je namreč zlasti v točkah 99 in 101 sodbe z dne 1. marca 2006 v zadevi Sejdovic proti Italiji (CE:ECHR:2006:0301JUD005658100) postavilo zgolj zahtevo, da je bil obtoženec „dovolj seznanjen s pregonom in obtožbami, ki ga bremenijo“.
- 17 V teh okoliščinah je Rechtbank Amsterdam (prvostopenjsko sodišče v Amsterdamu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali sta pojma

- ‚pravočasno [...] osebno povabljen in tako obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, ki se je zaključilo z odločbo‘

in

- ‚pravočasno [...] dejansko kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem‘,

uporabljen v členu 4a(1)(a) Okvirnega sklepa 2002/584, avtonomna pojma prava Unije?

2. Če je odgovor pritrdilen,

(a) kako je treba ta avtonomna pojma razlagati na splošno ter

(b) ali primer, kot se obravnava v tej zadevi, za katerega je značilno, da:

- je bilo glede na evropski nalog za prijetje vabilo na naslovu osebe, za katero se zahteva predaja, vročeno polnoletnemu članu njenega gospodinjstva, ki se je zavezal, da bo vabilo izročil osebi, za katero se zahteva predaja;
- ne da bi bilo na podlagi evropskega naloga za prijetje mogoče ugotoviti, ali in kdaj je član gospodinjstva vabilo dejansko izročil osebi, za katero se zahteva predaja;
- medtem ko na podlagi izjav, ki jih je oseba, za katero se zahteva predaja, podala na obravnavi pred predložitvenim sodiščem, ni mogoče ugotoviti, ali je bila ta oseba pravočasno seznanjena z datumom in krajem načrtovanega sojenja;

spada v enega izmed dveh avtonomnih pojmov iz prvega vprašanja?“

Nujni postopek

- 18 Predložitveno sodišče je predlagalo, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku predhodnega odločanja, ki je določen v členu 107 Poslovnika Sodišča.
- 19 V utemeljitev tega predloga navaja zlasti dejstvo, da je P. Dworzecki trenutno pridržan do dejanske predaje Republiki Poljski.
- 20 To sodišče poleg tega navaja, da bo odgovor Sodišča na vprašanji za predhodno odločanje neposredno in odločilno vplival na trajanje pridržanja P. Dworzeckega na Nizozemskem, ker brez odgovora Sodišča ne bo moglo odločiti o predaji zadevne osebe, kar zadeva vse sodbe, na katere se nanaša evropski nalog za prijetje.

- 21 Na prvem mestu je treba navesti, da se ta predlog za predhodno odločanje nanaša na razlago Okvirnega sklepa 2002/584, ki spada na področja iz naslova V tretjega dela Pogodbe DEU, ki se nanaša na območje svobode, varnosti in pravice. Zato se zanj lahko uporabi nujni postopek predhodnega odločanja.
- 22 Na drugem mestu je treba glede nujnosti v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča upoštevati okoliščino, da je osebi, na katero se nanaša postopek v glavni stvari, trenutno odvzeta prostost in da je njeno nadaljnje pridržanje odvisno od rešitve spora o glavni stvari (glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, točka 24). Poleg tega je treba položaj zadevne osebe presojati glede na stanje na dan preizkusa predloga, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku (glej v tem smislu sodbo z dne 15. februarja 2016, N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, točka 40).
- 23 V obravnavani zadevi po eni strani ni sporno, da na ta dan P. Dworzecki ni bil na prostosti. Po drugi strani je njegovo nadaljnje pridržanje odvisno od izida postopka v glavni stvari, saj je bil ukrep pridržanja zoper njega, kot pojasnjuje predložitveno sodišče, odrejen v okviru izvršitve evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan zoper njega.
- 24 V teh okoliščinah je četrti senat Sodišča 10. marca 2016 na predlog sodnika poročevalca in po opredelitvi generalnega pravobranilca odločil, da predlogu predložitvenega sodišča, naj se predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava po nujnem postopku predhodnega odločanja, ugoti.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 25 Predložitveno sodišče želi s prvim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da sta izraza „osebno povabljen in tako obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, ki se je zaključilo z odločbo“ in „dejansko kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem“ iz te določbe avtonomna pojma prava Unije.
- 26 V uvodu je treba opozoriti, da je cilj Okvirnega sklepa 2002/584, kot izhaja zlasti iz njegovega člena 1(1) in (2) ter iz njegovih uvodnih izjav 5 in 7, nadomestitev sistema večstranske izročitve, ki se je oblikoval na podlagi Evropske konvencije o izročitvi z dne 13. decembra 1957, s sistemom predaje obsojenih ali osumljenih oseb med pravosodnimi organi zaradi kazenskega pregona ali izvršitve kazni, pri čemer ta sistem temelji na načelu medsebojnega priznavanja (sodba z dne 5. aprila 2016, Aranyosi in Căldăraru, C-404/15 in C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, točka 75 in navedena sodna praksa).
- 27 Namen Okvirnega sklepa 2002/584 je torej, da se z uvedbo novega poenostavljenega in učinkovitejšega sistema predaje oseb, ki so obsojene ali osumljene storitve kaznivega dejanja, poenostavi in pospeši pravosodno sodelovanje in da se tako prispeva k uresničitvi cilja, zastavljenega za Unijo, da postane prostor svobode, varnosti in pravice, pri čemer se opira na visoko stopnjo zaupanja, ki mora obstajati med državami članicami (sodba z dne 5. aprila 2016, Aranyosi in Căldăraru, C-404/15 in C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, točka 76 in navedena sodna praksa).
- 28 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in načela enakosti izhaja, da se morajo pojmi iz posameznih določb prava Unije, ki za določitev svojega pomena in obsega ne napotujejo izrecno na pravo držav članic, navadno v vsej Uniji razlagati avtonomno in enotno, ob upoštevanju konteksta določbe in namena zadevne ureditve (sodbi z dne 17. julija 2008, Kozłowski, C-66/08, EU:C:2008:437, točka 42, in z dne 15. oktobra 2015, Axa Belgium, C-494/14, EU:C:2015:692, točka 21 in navedena sodna praksa).

- 29 Glede tega je treba navesti, da sicer Okvirni sklep 2002/584, zlasti njegov člen 4a(1), vsebuje več izrecnih napotitev na nacionalno pravo držav članic, vendar se nobena od teh napotitev ne nanaša na pojma iz člena 4a(1)(a)(i) tega sklepa.
- 30 V teh okoliščinah je treba – tako kot so trdili vsi zainteresirani subjekti, ki so pri Sodišču vložili stališča – šteti, da je treba izraza, ki sta predmet prvega vprašanja, obravnavati kot avtonomna pojma prava Unije in ju na njenem ozemlju razlagati enotno.
- 31 To razlago poleg tega potrjuje zgodovina nastanka Okvirnega sklepa 2009/299. Kot namreč izhaja iz njegovih uvodnih izjav 2 in 4, je zakonodajalec Unije, ki je ugotovil, da bi neobstoj enotne ureditve vprašanj v zvezi z odločbami, izdanimi v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča, lahko zlasti oviral pravosodno sodelovanje, menil, da je treba določiti jasne in skupne razloge za zavrnitev priznanja odločb, izdanih v sojenju, na katerem zadevna oseba ni bila osebno navzoča, vendar brez urejanja oblik in načinov ter procesnih zahtev iz pravnih ureditev držav članic, ki se uporabijo za doseg rezultata, opredeljenih v navedenem okvirnem sklepu.
- 32 Na podlagi zgornjih preudarkov je treba člen 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da sta izraza „osebno povabljen“ in „dejansko kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem“ iz te določbe avtonomna pojma prava Unije in ju je treba v celotni Uniji razlagati enotno.

Drugo vprašanje

- 33 Predložitveno sodišče želi z drugim vprašanjem v bistvu izvedeti, ali je treba člen 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da je pogoje iz te določbe mogoče izpolniti z vabilom, kakršno je to iz zadeve v glavni stvari, ki ni bilo vročeno neposredno zadevni osebi, ampak je bilo na njenem naslovu izročeno polnoletni osebi tega gospodinjstva, ki se je zavezala, da ji ga bo izročila, pri čemer na podlagi evropskega naloga za prijetje ni mogoče ugotoviti, ali in – glede na okoliščine primera – kdaj je ta polnoletna oseba to vabilo zadevni osebi dejansko izročila.
- 34 V skladu s členom 4a(1) Okvirnega sklepa 2002/584 lahko izvršitveni sodni organ izvršitev evropskega naloga za prijetje, ki je bil izdan za izvršitev zaporne kazni ali ukrepa, ki vključuje odvzem prostosti, zavrne, če oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, razen če je v evropskem nalogu za prijetje navedeno, da so izpolnjeni pogoji iz točk (a), (b), (c) ali (d) tega odstavka 1.
- 35 Na podlagi tega je mogoče sklepati, da izvršitveni sodni organ načeloma mora izvršiti evropski nalog za prijetje, čeprav zadevna oseba ni bila osebno navzoča na sojenju, ki se je zaključilo z odločbo, če so pogoji iz člena 4a(1)(a), (b), (c) ali (d) Okvirnega sklepa 2002/584 izpolnjeni.
- 36 Kar natančneje zadeva člen 4a(1)(a)(i) tega okvirnega sklepa, mora izvršitveni sodni organ to obveznost izpolniti, kadar je bila zadevna oseba bodisi „osebno povabljen in tako obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, ki se je zaključilo z odločbo“, bodisi je bila „dejansko kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem“.
- 37 Glede na cilje, ki se uresničujejo z Okvirnim sklepom 2009/299, kot je bilo nanje opozorjeno v točki 31 te sodbe, je treba šteti, da se želi z načini vabljenja, določenimi v členu 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584, ki so jasni in skupni, zagotoviti visoka raven varstva in omogočiti izvršitvenemu sodnemu organu, da izvrši predajo zadevne osebe kljub njeni nenavzočnosti na sojenju, ki se je zaključilo z obsodbo, pri tem pa v celoti spoštuje pravico do obrambe.

- 38 Z izpolnitvijo pogojev vabljenja, ki so navedeni v členu 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584, se namreč lahko zagotovi, da je zadevna oseba pravočasno prejela informacije glede datuma in kraja sojenja, in se tako izvršitvenemu organu omogoči, da ugotovi, da je bila pravica do obrambe spoštovana.
- 39 Pogoje iz te določbe Okvirnega sklepa 2002/584 je treba razlagati ob upoštevanju teh preudarkov.
- 40 Nizozemska in poljska vlada ter vlada Združenega kraljestva v bistvu menijo, da vabilo, kakršno je to iz postopka v glavni stvari, spada pod drugi primer iz člena 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584. Glede na cilj Okvirnega sklepa 2002/584 menijo, da je na podlagi vabila, ki je bilo v odsotnosti naslovnika izročeno polnoletni osebi gospodinjstva navedenega naslovnika, pri čemer se je ta zavezala, da mu ga bo izročila, mogoče šteti, da je bil navedeni naslovnik tako pravno zadostno obveščen o datumu in kraju svojega sojenja. Vlada Združenega kraljestva se glede tega sklicuje zlasti na uvodno izjavo 8 Okvirnega sklepa 2009/299, v kateri je navedeno, da se v skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice lahko po potrebi posebna pozornost nameni prizadevanju zadevne osebe, da prejme informacije, ki so nanjo naslovljene.
- 41 Vendar po mnenju Evropske komisije vabilo, kakršno je to iz postopka v glavni stvari, ne izpolnjuje pogojev iz člena 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584. Čeprav ta institucija ne izključuje, da vabljeni osebi informacijo o datumu in kraju sojenja lahko veljavno posredno predajo druge osebe, če se dokaže, da se je ta oseba, kot se zahteva z navedeno določbo, dejansko seznanila s to informacijo, mora odreditveni sodni organ vseeno navesti elemente, ki dokazujejo, da se je zadevna oseba s to informacijo dejansko seznanila. Zato naj ne bi bilo mogoče šteti, da je upoštevanje vročitve, utemeljene na pravni fikciji, ne da bi odreditveni sodni organ navedel dodatne elemente, ki bi dokazovali, da je ta organ to osebo dejansko obvestil o datumu in kraju sojenja – kot se zdi, da je to v zadevi v glavni stvari – v skladu s to določbo.
- 42 Glede tega je treba opozoriti, da čeprav je pravica obtoženca, da je osebno navzoč na sojenju, temeljni element pravice do poštenega sojenja, pa vseeno ta zahteva ni absolutna. Obtoženec se ji lahko prostovoljno odpove, bodisi izrecno bodisi molče, pod pogojem, da je ta odpoved nedvoumna, podprta z minimalnimi jamstvi, ki ustrezajo resnosti kaznivega dejanja, za katero je obtoženec preganjan, in ne prizadene nobenega pomembnega javnega interesa. Konkretno kršitev pravice do poštenega sojenja ni podana, kljub temu da obtoženec ni bil osebno navzoč na sojenju, če je bil seznanjen z datumom in krajem sojenja ali ga je zastopal pravni zastopnik, ki ga je obtoženec za to pooblastil (glej v tem smislu sodbo z dne 26. februarja 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, točka 49).
- 43 Pravica osebe, ki je bila vabljen, naj se udeleži postopka pred kazenskim sodiščem, do poštenega sojenja tako zahteva, da je bila ta oseba obveščena na način, ki ji omogoča, da učinkovito pripravi svojo obrambo. Ta cilj se želi doseči s členom 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584, pri čemer pa ni na omejujoč način pojasnjeno, katere ukrepe je za to mogoče uporabiti. Pogoji iz te določbe so poleg tega, da so izpolnjeni z osebnim povabilom, izpolnjeni tudi, če je bila zadevna oseba „kako drugače“ dejansko uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja.
- 44 Glede tega Okvirni sklep 2009/299, kot je pojasnjeno v njegovi uvodni izjavi 4, ni namenjen temu, da bi se na ravni Unije uredile oblike in načini, ki jih uporabljajo pristojni organi v okviru postopka predaje, vključno s procesnimi zahtevami, ki se uporabijo glede na pravo zadevne države članice.
- 45 Cilj člena 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584, na katerega je opozorjeno v točki 43 te sodbe, je nujno dosežen z „osebnim“ povabilom, na katero se nanaša prvi del povedi navedene določbe, saj tak način vabljenja zagotavlja, da je zadevna oseba sama prejela vabilo ter je bila tako obveščena o datumu in kraju sojenja.
- 46 S pogoji iz drugega dela povedi te določbe se želi doseči enako visoka raven varstva vabljenih oseb, tako da se zagotovi, da ta razpolaga z informacijo o datumu in kraju sojenja.

- 47 Zlasti glede na besedilo člena 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584, v skladu s katerim mora biti mogoče nedvoumno sklepati, da je bila zadevna oseba „seznanjena z načrtovanim sojenjem“, s samo okoliščino, da je bilo vabilo izročeno tretji osebi, ki se zaveže, da ga bo izročila zadevni osebi, ne glede na to, ali je ta tretja oseba del gospodinjstva navedene zadevne osebe, ni mogoče izpolniti teh zahtev. Na podlagi takšnega načina vabljenja namreč ni mogoče nedvoumno ugotoviti, da je zadevna oseba „dejansko“ prejela informacijo o datumu in kraju sojenja, niti, glede na okoliščine primera, kdaj točno jo je prejela.
- 48 Sicer je res, kot je navedla Komisija, da ni mogoče že v osnovi izključiti, da izročitev vabila tretji osebi izpolnjuje zahteve iz člena 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584. Vendar mora biti za uresničitev cilja te določbe mogoče nedvoumno sklepati, da je ta tretja oseba vabilo zadevni osebi dejansko izročila.
- 49 Glede tega mora odreditveni sodni organ v evropskem nalogu za prijetje navesti elemente, na podlagi katerih je ugotovil, da je zadevna oseba dejansko uradno prejela informacije o datumu in kraju sojenja. Izvršitveni sodni organ se pri preverjanju, ali so pogoji iz člena 4a(1)(a) Okvirnega sklepa 2002/584 izpolnjeni, lahko opre tudi na druge elemente, vključno z okoliščinami, s katerimi se je seznanil v okviru zaslišanja zadevne osebe.
- 50 Poleg tega, ker so bili primeri iz člena 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584 zamišljeni kot izjeme od fakultativnega razloga za zavrnitev priznanja, lahko izvršitveni sodni organ, celo po ugotovitvi, da z njimi zadevni položaj ni zajet, vsekakor upošteva druge okoliščine, na podlagi katerih se lahko prepriča, da predaja zadevne osebe ne povzroči kršitve njene pravice do obrambe.
- 51 V okviru te presoje navedenega fakultativnega razloga za zavrnitev priznanja lahko izvršitveni sodni organ tako upošteva ravnanje zadevne osebe. V tej fazi postopka predaje je namreč mogoče posebno pozornost nameniti morebitnemu očitnemu neobstoju skrbnosti zadevne osebe, zlasti če se izkaže, da se je poskušala izogniti vročitvi nanjo naslovljene informacije.
- 52 Prav tako bo izvršitveni sodni organ lahko upošteval tudi okoliščino, ki jo je navedla poljska vlada na obravnavi pred Sodiščem, in sicer da ima zadevna oseba na podlagi nacionalnega prava odreditvene države članice vsekakor pravico zahtevati ponovno sojenje, kadar se, tako kot v obravnavani zadevi, šteje, da je bila vročitev vabila opravljena z izročitvijo polnoletnemu članu gospodinjstva zadevne osebe.
- 53 Vsekakor ima izvršitveni sodni organ možnost, da na podlagi člena 15(2) Okvirnega sklepa 2002/584 zahteva, da se mu nujno pošljejo dodatne informacije, če meni, da podatki, ki mu jih je poslala odreditvena država članica, ne zadostujejo za odločitev o predaji.
- 54 Na podlagi vseh zgornjih preudarkov je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584 razlagati tako, da pogoj iz te določbe ni mogoče izpolniti zgolj z vabilom, kakršno je to iz zadeve v glavni stvari, ki ni bilo vročeno neposredno zadevni osebi, ampak je bilo na njenem naslovu izročeno polnoletni osebi tega gospodinjstva, ki se je zavezala, da ji ga bo izročila, pri čemer na podlagi evropskega naloga za prijetje ni mogoče ugotoviti, ali in – glede na okoliščine primera – kdaj je ta polnoletna oseba to vabilo zadevni osebi dejansko izročila.

Stroški

- 55 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. Člen 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009, je treba razlagati tako, da sta izraza „osebno povabljena“ in „dejansko kako drugače uradno obveščena o predvidenem datumu in kraju sojenja, in sicer tako, da je mogoče nedvoumno sklepati, da je bila ta oseba seznanjena z načrtovanim sojenjem“ iz te določbe avtonomna pojma prava Unije in ju je treba v celotni Evropski uniji razlagati enotno.
2. Člen 4a(1)(a)(i) Okvirnega sklepa 2002/584, kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom 2009/299, je treba razlagati tako, da pogojev iz te določbe ni mogoče izpolniti zgolj z vabilom, kakršno je to iz zadeve v glavni stvari, ki ni bilo vročeno neposredno zadevni osebi, ampak je bilo na njenem naslovu izročeno polnoletni osebi tega gospodinjstva, ki se je zavezala, da ji ga bo izročila, pri čemer na podlagi evropskega naloga za prijetje ni mogoče ugotoviti, ali in – glede na okoliščine primera – kdaj je ta polnoletna oseba to vabilo zadevni osebi dejansko izročila.

Podpisi